

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**TERORISMUS JAKO GLOBÁLNÍ BEZPEČNOSTNÍ
HROZBA**

Autor práce: Luboš Řezáč

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: doc. Ing. Dr. Štefan Danics, Ph.D

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2018

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. Ing. Dr. Štefanu Danicsovi, Ph.D., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Oceňuji jeho velmi profesionální přístup, a to jak po stránce odborné, tak humánní.

ABSTRAKT

ŘEZÁČ, L. *Terorismus jako globální bezpečnostní hrozba: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2018. 54 s. Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Dr. Štefan Danics, Ph.D

Klíčová slova: Terorismus, Islamistický terorismus, Protiteroristická politika, Mezinárodní terorismus, Globální terorismus, Protiteroristické nástroje Evropské unie.

Autor nejdříve přiblíží minimální definici terorismu a vyjádří jeho typologii. V tomto ohledu charakterizuje islamistický terorismus, který dnes představuje globální bezpečnostní hrozbu, včetně jeho aktuálních projevů. Dále budou popsány politické a právní protiteroristické nástroje Evropské unie a její opatření vůči radikalizaci.

ABSTRACT

ŘEZÁČ, L. *Terrorism like a global security threat: Bachelor thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2018. 54 p. Supervisor: doc. Ing. Dr. Štefan Danics, Ph.D

Key words: Terrorism, Islamist terrorism, Counterterrorism, International terrorism, Global terrorism, Counterterrorism Policy, Counterterrorism tools of European Union.

The author first approaches the minimum definition of terrorism and shows its typology. In this regard characterizes islamist terrorism, which nowadays represent global security threat, including its current manifestations. Next will be described political and law counterterrorism tools of European Union and its measures against radicalizat.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	9
2 Představení minimální definice terorismu.....	10
2.1 Definice a její obecné vysvětlení.....	10
2.2 Definice dle různých autorů.....	11
2.2.1 Andrew Heywood.....	11
2.2.2 Jan Eichler.....	11
2.2.3 Boaz Ganor.....	12
2.2.4 Paul Wilkinson	12
2.2.5 Základní rysy.....	13
2.3 MVČR, EU a pojetí definice terorismu	13
3 Typologie terorismu.....	16
3.1 Rozdělení základních typů terorismu	16
3.1.1 Národní terorismus	16
3.1.2 Mezinárodní terorismus	17
3.1.3 Globální terorismus	17
3.2 Podoby terorismu.....	17
3.2.1 Demonstrativní terorismus.....	18
3.2.2 Destruktivní terorismus.....	18
3.2.3 Sebevražedný terorismus	19
3.2.4 Kybernetický terorismus.....	19
3.3 Cíle teroristických útoků.....	20
3.3.1 Političtí činitelé.....	20
3.3.2 Průmyslové podniky	20
3.3.3 Infrastruktura.....	21
3.3.4 Ozbrojené síly	21

3.3.5	Obyvatelstvo.....	22
3.4	Další rozdělení terorismu.....	22
3.5	Islamistický terorismus.....	24
3.6	Džihád a teroristické organizace spjaté s islamistickým terorismem.....	27
3.6.1	Džihád.....	27
3.6.2	Al-Káida.....	29
3.6.1	Islámský stát.....	32
3.6.2	Znaky charakteristické pro islámský terorismus.....	34
4	Protiteroristická politika Evropské unie.....	35
4.1	Obecné vysvětlení pojmu protiteroristická politika.....	35
4.2	Evropská unie.....	39
4.2.1	Strategie EU pro boj proti terorismu.....	40
4.2.2	Instituce EU.....	45
4.3	Politické a právní nástroje Evropské unie.....	45
4.3.1	Politické nástroje.....	46
4.3.2	Právní nástroje.....	47
	Závěr.....	48
	Seznam použitých zdrojů.....	50
	Seznam zkratk.....	53
	Seznam tabulek a grafů.....	54

Úvod

„Je správné se učit i od nepřítele.“

Ovidius, římský básník.

V dnešní době je terorismus rozšířený všude po celém světě, ale především je to velmi aktuální téma. Slýcháme o něm prostřednictvím všech možných médií, a to v televizi, v novinách, na internetu a v rozhlase. V podstatě nejde tento fenomén přehlédnout, i když jsme se s islamistickým terorismem v České republice ještě v přímé brutální podobě nesetkali. Teroristé užívají systematicky násilí a snaží se skrze tuto násilnou metodu realizovat politicko-mocenské cíle, přitom však umírají nevinní a neozbrojení lidé, tj. civilisté, kteří se vyskytli na nesprávném místě nebo byli vybráni s určitým záměrem. Násilné projevy terorismu jsou různé: atentáty, bombové útoky, únosy osob a dnes i sebevražedné útoky s využitím automobilu nebo výbušného systému, např. vesty.

Vezmeme-li v potaz aktuální technologický vývoj, který přispívá lidstvu k jeho rozvoji, tak na druhou stranu se zase podílí i na jeho zániku. Vývoj technologií dává nové možnosti jak lidem, tak i teroristům. Všem zpřístupňuje stále nové zbraně, ale nejen ty, i dopravní prostředky se modernizují. Nejmodernější věc, co je v podstatě v každé domácnosti a nejvíce škodí, je počítačová infrastruktura. Díky těmto činitelům je možnost teroristických útoků stále dostupnější a globální populace zranitelnější. Záleží pouze na tom, jak a kým je technický pokrok používán či zneužíván.

Nejdůležitějším dnem spojeným s terorismem je datum 11. září 2001. Byl to největší teroristický útok v historii lidstva. Při tomto útoku došlo k úmrtí 2996 lidí. Jako zbraň byla použita dopravní letadla unesená devatenácti příslušníky organizace Al-Káida. Islamističtí útočníci využili čtyři letadla. Dvě z nich narazila do světového obchodního centra a třetí narazilo do budovy Pentagonu. Čtvrté se pouze zřítilo po boji s pasažéry v letadle, údajně jeho cíl byl Washington D. C., kde mělo zasáhnout Bílý dům anebo americký Kapitol. Útok byl chápán jako útok na americké symboly moci a celý civilizovaný Západ s tím, že měl zabít a vystrašit co nejvíce lidí.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem bakalářské práce je přiblížit minimální definici terorismu, tj. minimální odbornou shodu při definování terorismu a charakterizovat islamistický terorismus jako globální bezpečnostní hrozbu. V tomto ohledu analyzovat aktuální projevy islamistického terorismu. Obsahem práce je zároveň protiteroristická politika EU a její protiteroristické nástroje, včetně popisu opatření vůči radikalizaci.

Práce by především měla sloužit jako informační dokument. Je formulována tak, aby ji pochopil i řadový jedinec bez vztahu k terorismu, a dokázal si tak představit situaci v dnešním světě. Terorismus je globální bezpečnostní hrozbou a stává se tak běžnou součástí našeho života. Většina lidí ho vnímá jako nějaký zvyk, proto by se boj s ním neměl nikterak podceňovat, ba naopak dnešní populace by si měla uvědomovat závažnost tématu terorismu, a to je i cílem této práce. K metodice psaní řadím zpracování informací z doporučené literatury a z ověřených elektronických zdrojů. Ty jsou analyzovány na základě logického uvážení a představitivosti.

V první části práce je vysvětlena minimální definice terorismu, kde se práce soustředí na její přesnější vymezení a na komparaci pojetí terorismu od různých autorů. Další část práce je zaměřena na jednotlivé druhy terorismu, přesněji typologii terorismu. Následující kapitoly objasňují různé typy terorismu a poukazují na základní rysy jak terorismus poznat, zároveň co je, a co není terorismus. V neposlední řadě je charakterizován islamistický terorismus, a to jak se projevuje v dnešním světě. Projevy a zároveň charakteristika jsou také obsáhlé v popisu největších teroristických organizací. Těmi jsou Al-Káida a Islámský stát. Posledním bodem této práce je protiteroristická politika EU, její nástroje a opatření vůči radikalizaci. Úvod kapitoly obsahuje informace o obecném vysvětlení protiteroristické politiky a o jejím hlavním záměru. Další část je věnována protiteroristické politice EU a poznatkům napomáhajícím prevenci proti terorismu, jimiž jsou především politické a právní protiteroristické nástroje.

2 Představení minimální definice terorismu

2.1 Definice a její obecné vysvětlení

Definic terorismu jsem při hledání informací našel nespočetné množství, proto jsem se rozhodl uvést některé z nich od různých autorů a poté zjistit, v čem se nejvíce shodují, nebo neshodují. Při hledání definice terorismu bylo nalezeno hned několik verzí, mezi nimiž byly určité nuance.

Tomu, že terorismus nemá jednotnou podobu z hlediska různých autorů, se nelze divit, každý má na určitou věc rozdílný pohled. Někteří lidé si při vyslovení pojmu terorista představují zahaleného aktivistu, který chce jen ubližovat lidem bez daného důvodu. Někdo si zase vybaví fanatického vyznavače náboženství, další třeba organizovanou skupinu Al-Káida. Někteří autoři popisují dané téma podle jeho hlavních znaků. Tudíž v této situaci hraje hlavní roli pohled člověka na dané téma a jeho životní zkušenost. A to nemluvě o tom, že se určití jedinci mohou nechat ovlivnit politickými názory, i když realita je například úplně jiná.

V roce 1988 Schmidt a Jongman zjistili svým výzkumem, že existuje nejméně 109 definic terorismu.¹ Z již zmíněného velkého počtu definic jsem v dalších kapitolách vybral několik z nich a srovnal jejich podoby. Tím myslím jejich základní rysy, jimiž jsou: určitý násilný čin, který má ublížit nevinným lidem, s cílem dosáhnout změn v prospěch teroristů.

¹ *Terorismus*. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2018-02-18]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Terrorismus>

2.2 Definice dle různých autorů

2.2.1 Andrew Heywood

Andrew Heywood uvádí ve své knize *Politické ideologie*, že „slovem terorismus obecně označujeme používání teroru k prosazování politických cílů. Teror má navodit ovzduší strachu, obav a nejistoty.“² Synonymum ke slovu teror není terorismus, ale násilí či tyranie, což je důležité si uvědomovat.

Jedná se tedy o soubor faktorů, který je zaměřený na to, aby dosáhl určité změny. Této změny dosahuje vždy určitým nezákonným násilím, přičemž nastává atmosféra neklidu a strachu.

2.2.2 Jan Eichler

Podle Jana Eichlera „Teroristé útočí s cílem přilákat na sebe pozornost, vytvořit atmosféru strachu, destabilizovat stát, jeho věrohodnost a autoritu nebo si vynutit změnu jeho vnitřní nebo zahraniční politiky.“³ Eichler také zdůrazňuje, že teroristé útočí na **bezbranné civilisti a civilní cíle**, které se nemohou bránit.⁴

Zde se nám definice rozšiřuje o další důležité znaky, kterými jsou útoky teroristů s podstatou co nejvíce se zviditelnit přilákáním pozornosti, za účelem narušit stabilitu státu.

² HEYWOOD, A. *Politické ideologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005, s. 289.

³ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. UK v Praze: Karolinum, 2007, s. 143-144.

⁴ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. UK v Praze: Karolinum, 2007, s. 144.

2.2.3 Boaz Ganor

Definice Boaze Ganora zní následovně: „Terorismus je záměrné použité násilí zaměřené proti civilnímu obyvatelstvu v zájmu dosažení politických cílů“.⁵

Ganor ve svém textu popisuje, kdo je obětí teroristických útoků. Není to nikdo jiný, než nevinní civilisté a při spojitosti s datem 11. 9. 2001, podle logického uvážení, i civilní objekty (majetek). Útoky jsou směřovány na rušná místa, kde se zdržuje větší množství osob, např.: koncerty hudebních skupin, známé památky, velká náměstí, festivaly apod.

2.2.4 Paul Wilkinson

Britský specialista představuje další z definic poněkud obsáhlejší, ve které se shoduje částečně s každým uvedeným autorem. Uvedená definice vznikla v 80. letech 20. století a zní takto: „Terorismus je systematické zabíjení, mrzačení a ničení či vyhrožování takovými činy k vytváření atmosféry strachu, k přivolávání pozornosti k určité věci a k zastrašování širšího okruhu lidí s cílem vynutit si jejich ústupky požadované teroristy.“⁶

⁵ GANOR, B. *The Definition of Terrorism: A Fundamental Counter-Terrorism Measure*. [online]. [cit. 2018-02-18]. Dostupné z: www.ict.org.il/Article/717/The%20Definition%20of%20Terrorism%20A%20Fundamental%20Counter-Terrorism%20Measure

⁶ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. UK v Praze: Karolinum, 2007, s. 167.

2.2.5 Základní rysy

Po prostudování uvedených definic dospívám k názoru, že všichni uvedení autoři, ač nemají doslovně stejné projevy o terorismu, se v určitých bodech shodují. Tudíž za pomoci získaných podnětů vznikají tři základní rysy terorismu:

- „nezákonné použití násilí nebo výhrůžka násilím,
- zacílení na civilisty nebo na civilní objekty (majetek),
- úmysl navodit atmosféru strachu a nejistoty, zároveň také destabilizovat stát, a dosáhnout tak požadovaných změn.“⁷

2.3 MVČR, EU a pojetí definice terorismu

Ministerstvo vnitra přináší další pozoruhodné informace. Vysvětluje definici terorismu pro Českou republiku. S uvedenou definicí pracují orgány státní správy a bezpečnostní složky. Mezi bezpečnostní složky patří Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky, Celní správa České republiky, Vězeňská služba České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace. Nový pohled na věc dává také Rada Evropské unie, která uvádí, co je to teroristický skutek a zároveň teroristická skupina, v dokumentu „Společný postoj Rady EU pro užití zvláštních opatření pro boj s terorismem“.⁸

Jednou z nejčastějších definic pojmu terorismus zní: „Terorismus je plánované, promyšlené a politicky motivované násilí, zaměřené proti nezúčastněným osobám, sloužící k dosažení vytčených cílů.“⁹

⁷ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. UK v Praze: Karolinum, 2007, s. 147.

⁸ Ministerstvo vnitra ČR *dokumenty terorismus* [online]. Odbor bezpečnostní politiky, 2009,[cit. 2018-02-20]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>

⁹ Ministerstvo vnitra ČR *dokumenty terorismus* [online]. Odbor bezpečnostní politiky, 2009,[cit. 2018-02-20]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>

Právní vymezení terorismu ze strany MV ČR je následující. „**Teroristický skutek** je zde chápán jako množina vyjmenovaných činů, které mohou, svou podstatou nebo kontextem vážně ohrozit chod konkrétního státu nebo mezinárodní organizace. V rámci vnitrostátních právních řádů se jedná o skutky, které byly spáchány s úmyslem:

- vážně zastrašit obyvatelstvo,
- nenáležitě přimět vládu nebo mezinárodní organizaci ke konání či nekonání konkrétních kroků;
- vážně destabilizovat či zničit základní politické, ústavní, hospodářské nebo sociální struktury země nebo mezinárodní organizace, a to:
 - útokem na lidské životy, který může zapříčinit smrt;
 - útoky na psychickou integritu osob;
 - únosy nebo braním rukojmí;
 - zapříčiněním rozsáhlých destrukcí vládních nebo veřejných zařízení, dopravních systémů, infrastrukturních zařízení, pevných platforem na kontinentálním šelfu, veřejných míst nebo soukromého vlastnictví, ohrožující lidské životy nebo mající za následek vážné ekonomické ztráty;
 - obsazením letadel, lodí nebo jiných prostředků veřejné dopravy nebo dopravy zboží;
 - výrobou, držením, obstaráváním, přepravou, dodáváním nebo používáním zbraní nebo výbušnin jaderné, chemické nebo biologické povahy, stejně jako práce na výzkumu nebo vývoji těchto zbraní;
 - pouštěním těchto nebezpečných látek do volného oběhu, zakládáním požárů, výbuchů nebo zapříčiňování povodní, jejichž průběh ohrožuje lidské životy;
 - přerušováním nebo přerušením dodávek vody, elektřiny nebo jiných základních zdrojů, což může rovněž ohrozit lidské životy;
 - výhružkami o spáchání těchto skutků zmíněných výše;
- vedením teroristické skupiny;
- účastí v teroristické skupině, a to i ve funkci informátora, poskytovatele finanční či materiální podpory, s vědomím, že tato pomoc napomůže páchání zločinných aktivit skupiny.

Pro účely téhož dokumentu je **teroristická skupina** definována jako strukturovaná skupina, složená z více než dvou osob, ustavená pro delší časové období a konající, v rámci dělby práce, kroky nutné ke spáchání teroristických činů (viz výše). Nejedná se o náhodné či jednorázové spolčení. Pro usnadnění dalšího postupu Rada EU přímo stanovila seznam organizací a osob, splňující tuto definici. Pravidelně aktualizovaný seznam je dodatkem Společného postoje.¹⁰

¹⁰ Ministerstvo vnitra ČR *dokumenty terorismus* [online]. Odbor bezpečnostní politiky, 2009,[cit. 2018-02-20]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>

3 Typologie terorismu

Objasnění typologie terorismu je něco podobného jako vymezení jeho základní definice. A proč tomu tak je? Vzhledem ke skutečnosti, kdy existuje nespočetné množství druhů terorismu, nelze představit všechny, neboť by se práce musela týkat pouze tohoto tématu. Proto kapitola typologie terorismu obsahuje základní informace o tom, jak lze rozpoznat různé typy terorismu. Počínaje rozsahem jeho působení skrze jeho podoby až po uvedení základních cílů, na které jsou útoky zaměřeny.

3.1 Rozdělení základních typů terorismu

Terorismus je členěn do tří základních typů. Tyto typy vysvětlují, jak velký rozsah jeho působení může být a jak takový terorismus poznat. V tomto ohledu je určující jeden z hlavních rysů, jenž vyjadřuje, o který druh terorismu se v danou chvíli jedná. Tím rysem je cíl útoku, tedy proti komu je útok veden. Přesnější popis různých typů terorismu následuje v dalších podkapitolách, kterými jsou: Národní terorismus, Mezinárodní terorismus a Globální terorismus. Tato typologie reflektuje terorismus z hlediska jeho vývojových etap, přičemž konstatuje, že globální terorismus charakterizuje jeho poslední a aktuální vývojovou etapu, neboť žádný stát nemůže teroristický útok vyloučit a zcela ho eliminovat, přičemž hlavní obětí islamistického terorismu jsou bezbranní civilisté.¹¹

3.1.1 Národní terorismus

Národní terorismus je první etapou vývoje terorismu. Je konstruován a páchán uvnitř jednoho státu za účelem donutit ho ke změnám v jeho vnitřní politice. I když je Mezinárodní terorismus první vývojovou etapou, po které přichází další, neznamena to, že se s ním už v příští době nesetkáme. Stejně tak tomu je i v následujících podkapitolách.¹²

¹¹ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. UK v Praze: Karolinum, 2007, s. 152-156.

¹² EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. UK v Praze: Karolinum, 2007, s. 153.

3.1.2 Mezinárodní terorismus

Druhou etapu vývoje nazýváme Mezinárodní terorismus. Tento terorismus útočí skrze hranice státu. Teror poté dopadá na jiné státy se stejným záměrem jako u národního terorismu, a to dosáhnout změn nejen v jeho vnitřní, ale i zahraniční politice. Cílem je přimět jiný stát nezákonným počínáním k tomu, aby v konkrétní části světa přestal prosazovat své zájmy.¹³

3.1.3 Globální terorismus

Třetí etapou je Globální terorismus, který má opět velkou spojitost s neznámějším dnem terorismu v historii lidstva, který se datuje k 11. 9. 2001. Proč se vlastně jedná o celosvětový terorismus? Při pohledu na to, kdo útoky způsobuje nebo způsoboval, víme, že terorismus a teroristické sítě jsou rozprostřeny po celém světě, tím pádem dosahují globálního rozsahu. Dále jsou zde oběti z již zmiňovaného data. Lidé, kteří v tento den zahynuli kvůli násilnému počínání teroristů, nebyli pouze občané Spojených států amerických, ale byli to lidé z celého světa, což je jeden z dalších důvodů, proč je tento skutek označován jako globální terorismus. Třetí důvod, proč je věnován prostor celosvětovému terorismu, spočívá v rozsahu útoku, neboť byl zaměřen na budovy a infrastrukturu, jež se podílejí na globalizaci celého světa.¹⁴

3.2 Podoby terorismu

Stejně tak, jako můžeme rozdělovat terorismus podle jeho rozsahu působnosti, je terorismus kategorizován dle způsobu jeho útoku, tedy dle podob terorismu. V následujících bodech je uvedeno, jak teroristé útočí a jakým způsobem dosahují svých primárních cílů.¹⁵

¹³ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. UK v Praze: Karolinum, 2007, s. 154.

¹⁴ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. UK v Praze: Karolinum, 2007, s. 155-156.

¹⁵ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. UK v Praze: Karolinum, 2007, s. 156-157.

3.2.1 Demonstrativní terorismus

Tato podoba terorismu je spíše zaměřená na politické cíle než na samotné násilí. Jeho největší předností je přilákat na sebe co největší pozornost, ať už se jedná o národní nebo mezinárodní působení. Tímto jednáním se snaží dosáhnout svých požadavků, např. změn v politice státu nebo změn v prosazovaných zájmech. Způsob, kterým si teroristé vybudují zájem veřejnosti, je braní rukojmích, únosy letadel, uložení bomb na rušná místa, na která je dopředu upozorněno, aby došlo k co nejmenším ztrátám na životech, a poté uvedené prostředky používají k vyjednávání. Nejznámější skupinou, jež uvedené jednání upřednostňovala, je španělská ETA (Euskadi Ta Askatasuna, česky: Baskicko a jeho svoboda).¹⁶ Jak uvádí Jan Eichler „ve srovnání se současností se tedy jedná, je-li možné to tak říci, o určitou rytířskou podobu terorismu“.¹⁷

3.2.2 Destruktivní terorismus

V tomto ohledu se jedná o agresivnější počínání, při kterém jsou zabíjeni náhodní představitelé společenských kruhů. „Např. skupina Bader-Meinhof v SRN v 70. letech zabíjela vybrané „kapitány“ německého průmyslu, IRA likvidovala vybrané představitelé státní správy“.¹⁸ (IRA je Irská republikánská armáda). V uvedeném případě jde o neomluvitelné chování, na druhou stranu to bylo násilí, které se dalo rozlišit a bylo zacílené na jeden konkrétní druh lidí. Přesněji řečeno, byli to lidé na vysokých státních pozicích, kteří oplývali velkým vlivem a vydávali rozhodnutí, jež se nesetkávala se sympatiemi teroristů.¹⁹

¹⁶ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. UK v Praze: Karolinum, 2007, s. 156.

¹⁷ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. UK v Praze: Karolinum, 2007, s. 156.

¹⁸ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. UK v Praze: Karolinum, 2007, s. 156.

¹⁹ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. UK v Praze: Karolinum, 2007, s. 156.

3.2.3 Sebevražedný terorismus

Jedná se o nejnebezpečnější nelidský fenomén 21. století. Děsí obyvatelstvo po celé planetě. Rozdíl mezi tímto terorismem a dvěma předchozími spočívá v tom, že útoky jsou vedeny proti bezbranným a nevinným lidem. Druh tohoto terorismu nelze rozlišit. Označuje se jako chladné zabíjení s cílem upoutat co nejvíce pozornosti. Dalším a naprosto brutálním záměrem je pozabít nebo zranit co největší počet lidí. A bohužel právě tento zmiňovaný druh terorismu vládne dnešnímu světu.²⁰

3.2.4 Kybernetický terorismus

Kybernetický terorismus je v dnešní době nejrozšířenější hrozbou v celém světě. Největší podíl na uvedeném fenoménu má technologický vývoj ve světě, který sice přispívá k ochraně společnosti, ale zároveň dává nové možnosti i druhé straně, a to teroristům. V dnešní době používá skoro každá domácnost počítač, internet, chytrý telefon (smartphone) a jiná masmédiá. Technika se umí spojit s jinými druhy elektroniky a skoro vše je dnes ovládané na dálku, což je ideální pro nepřímou taktiku teroristů. Tyto prostředky používají k získávání informací, komunikaci a k útokům. V některých případech slouží i jako zviditelnění, je tomu tak například u videí, která prezentují teroristé prostřednictvím internetu.

Následně po zhlédnutí vyvolávají u všech dotčených lidí strach, a donutí tak společnost takové téma neustále řešit. Přesně o to teroristům jde, zviditelnit se a brutálním vystupováním a usmrcováním civilistů přímo ve videu šířit strach, a dosáhnout tak svých cílů. Několik takových záznamů jsem viděl a z vlastní zkušenosti mohu potvrdit, že se jedná o věc, jež se člověku vryje do paměti a už nikdy nezmizí. Nastává situace, kdy se musíme rozhodnout, která technologie je pro vývoj lidstva příznivá a soustředit se na progresivní skutečnosti, jež pro lidstvo nepředstavují ničící hrozbu. Podstatnou roli zde také hraje fakt, do jakých rukou se moderní technologie dostane. Získá-li technický pokrok nesprávného vladaře, pak má obvykle vespělá technika destruktivní účinky.

²⁰ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. UK v Praze: Karolinum, 2007, s. 156-157.

3.3 Cíle teroristických útoků

Jednou z nedílných součástí určení typologie terorismu je i charakteristika určitých terčů útoku. Podle dostupných pramenů a zobecněním skutečných událostí lze rozlišit pět základních typů teroristických cílů, k nimž útoky směřují. Těmito terči jsou političtí činitelé, průmyslové podniky, infrastruktura, ozbrojené síly a obyvatelstvo. V moderním světě jsou nejčastějšími oběťmi terorismu lidé, civilisti, které označuji v této práci jako obyvatelstvo.²¹

3.3.1 Političtí činitelé

Jedná-li se o útok spáchaný v době mimo válku, tzv. v době míru, na předem vytipovaného politika, jde o teroristický útok. Pokud se tak stává během války a obětí se stane představitel okupační moci, není tento skutek posuzován jako teroristický čin, ale jde o odboj nebo o akci asymetrické války. Jeden z příkladů, na kterém si toto jednání můžeme vysvětlit, se váže k 27. květnu 1942. Historická událost, jež je označována v dějinách České (Československé) republiky jako atentát na Reinharda Heydricha. Protože byl R. Heydrich představitelem okupační moci a v době, kdy byl spáchán atentát, na sobě měl uniformu a nebyl to jen civilista, se jednalo o akt boje proti okupační moci, proto se nejednalo o teroristický útok.²²

3.3.2 Průmyslové podniky

Pokud se stane průmyslový podnik terčem útoku během války, jehož cílem je oslabit průmysl okupanta, nejedná se o teroristický útok. Platí to především v případě útoku na muniční továrny a jiné podniky zbrojního průmyslu. Stane-li se tak v době klidu, tedy mimo válku, pohlíží se na takový čin jako na teroristický útok.²³

²¹ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. UK v Praze: Karolinum, 2007, s. 148-151.

²² EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. UK v Praze: Karolinum, 2007, s. 148-149

²³ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. UK v Praze: Karolinum, 2007, s. 149.

3.3.3 Infrastruktura

Mezi útoky patří zničení silnic, mostů, letišť, železnic, rafinérií, skladů pohonných hmot nebo munice. V době války se tímto způsobem znemožňuje pohyb jednotek vojáků, ale také přesun potřebných věcí pro válku, jako jsou např. zbraně, obživa, vojenské vybavení. Jednoduše řečeno tyto útoky mají za cíl oslabit nepřítele ve válce. Je-li tomu tak v době míru a dojde-li ke zničení uváděné infrastruktury, jedná se o akt terorismu s cílem vyvolat atmosféru strachu a nejistoty.²⁴

3.3.4 Ozbrojené síly

Na útoky, které jsou zaměřené proti ozbrojeným silám, se pohlíží u většiny případů jako na součást asymetrické války. I když se při prvním pohledu na věc zdá, že se jedná o teroristický útok, např. když je útok veden ze zálohy nebo má podobu nástrahy či nějaké léčky, pořád má rysy, které jsou dané bojem za osvobození. Jedním z příkladů jsou útoky japonských kamikadze za 2. světové války. Prvním z důvodů, proč tomu tak bylo, je ten, že útoky směřovaly na vojáky a námořníky, nikoliv na civilisty. Druhou příčinou, proč tyto skutky nebyly terorismem, je skutečnost, že myšlenka útoku nevycházela ze svévolného rozhodování nějaké organizované skupiny, ba naopak byla to rozhodnutí tehdejší japonské vlády.

Výjimečnou situaci vytváří útoky na vojáky nebo vojenské policisty, kteří jsou služebně vázáni v jiné zemi. V těchto zemích nejsou s cílem na ni zaútočit nebo ji poškodit, ale přispívají k její ochraně a správnému chodu. Působí většinou mimo válečné zóny, anglicky nazývané „no war zones“. Obecněji vyjádřeno, jejich působení nenese znaky okupačního charakteru. Tyto úkony souvisí například s výkonem dozoru u voleb nebo při poskytování humanitární pomoci. V takovém případě by se jednalo o teroristický čin.²⁵

„Za akt terorismu proti ozbrojeným silám můžeme tedy považovat každý útok na vojáky, kteří mají statut nebojových jednotek, tzv. noncombatants“.²⁶

²⁴ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. UK v Praze: Karolinum, 2007, s. 149.

²⁵ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. UK v Praze: Karolinum, 2007, s. 149-150.

²⁶ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. UK v Praze: Karolinum, 2007, s. 150.

3.3.5 Obyvatelstvo

Charakterizujeme-li útoky na obyvatelstvo, jedná se vždy o terorismus. Toto chování je zacíleno na nevinné civilisty a je naprosto neomluvitelné. Při takovém počínání nastává kruté, nelidské a bezohledné zacházení s jedinci. Ve chvíli, kdy se něco takového stane, vzniká atmosféra strachu. Informace se rozšíří všude po světě, kde je alespoň trochu rozvinutá technika a informační služby. A pokud tomu tak je, stejně rychle se rozšíří i strach a nejistota. Ovšem u jedinců, kterých se útok fyzicky nebo psychicky nedotkne, nevzniká taková újma jako u osob, které se s terorismem potkaly na vlastní kůži. Mezi popisované útoky patří: najíždění do civilistů automobilem, nastražení výbušnin do dopravních prostředků a jejich stanic, pachatelé pohybující se na rušných místech opásání výbušnou vestou, střelba do náhodných civilních osob na koncertech, rušných náměstích nebo ve velkých obchodních centrech.

Výjimečnou situací, kterou nepovažujeme za teroristický útok proti obyvatelstvu, je bombardování velkých měst, jako bylo např. Hirošima a Nagasaki nebo Drážďany. Nazývají se totální války, při kterých zahyne spíše více civilistů než vojáků, což je kruté. Postupovalo se tak, aby se zlomila vůle a urychlila kapitulace určité mocnosti. Cílem nebylo šířit strach, ale co nerychlejší ukončení války a dalšího krveprolití. A protože byla použita vojenská technika, nejednalo se o nepřímou strategii, tudíž se nejednalo o teroristický útok.²⁷

3.4 Další rozdělení terorismu

- „Terorismus kriminální: Slouží k zaopatření taktického a majetkového přínosu pro celou organizaci tak, aby ji rozšířil a získal veškeré výhody oproti světu, jako jsou především zbraně a technologie.
- Terorismus patologický: Tento terorismus je prezentován především jako uspokojení psychiky člověka.“²⁸
- Politický terorismus: Popsaný podle E. Souleimanova v knize Terorismus pokus o porozumění na straně 23-24.

²⁷ EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. UK v Praze: Karolinum, 2007, s. 150-151.

²⁸ Ministerstvo vnitra ČR *dokumenty terorismus* [online]. Odbor bezpečnostní politiky, 2009, [cit. 2018-06-16]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/typologie-terorismu.aspx>

Tabulka č. 1

Politický terorismus						
Státní				Nestátní		
Represivní		Subverzivní		Represivní ⁵	Subverzivní	
Establishmentu (režimu) ¹	Okupační či válečný ²	Realizovaný státem ³	Sponzorovaný státem ⁴		Revoluční ⁶	Subrevoluční ⁷
					Náboženský ⁸	Ultralevicový
						Etnicko - separatistický
						"Single - issue" ⁹
						Vigilantistický ¹⁰
						Náboženský

Zdroj: SOULEIMANOV, E. *Terorismus pokus o porozumění*. Praha: Knižnice Sociologické aktuality, 2010, s. 37.

„Pozn. č. 1: Terorismus establishmentu či režimu: teroristické aktivity namířené na udržení systému (režimu) proti (politickým) oponentům, např. domácí opozici.

Pozn. č. 2: Terorismus okupační (barbarismus): teroristické aktivity uplatňované střední vládou či agresorem, resp. ozbrojenými formacemi ústřední vlády či agresora na vojensky okupovaném území za účelem potlačení vzpoury, likvidace ozbrojeného hnutí odporu. Jde o promyšlenou a víceméně systematickou politiku zastrasování obyvatelstva okupovaného území za účelem dosažení konkrétních politických cílů.

Pozn. č. 3: Terorismus realizovaný státem: teroristické aktivity páchané speciálními jednotkami jednoho státu na svrchovaném území druhého státu za účelem potlačení nebo likvidace skupin či jednotlivců, resp. jejich aktivit, např. domácí opozice v exilu.

Pozn. č. 4: Terorismus sponzorovaný státem: teroristické aktivity třetího aktéra či aktérů, sponzorované státem, namířené proti občanům jiných států (vládě, skupinám atd.).

Pozn. č. 5: Terorismus státní represivní vnitroskupinový: teroristické aktivity uplatňované uvnitř teroristických skupin ze strany vedení vůči níže postaveným členům, např. opozici.

Pozn. č. 6: Terorismus revoluční: cílem je revoluční (celková) změna systému.

Pozn. č. 7: Terorismus subrevoluční: cílem je dílčí změna systému.

Pozn. č. 8: Terorismus náboženský: strategické cíle jak náboženských, tak ultralevicových či ultrapravicových teroristických uskupení se mohou různit. Některé totiž mohou usilovat o celkovou změnu existujícího systému, další o jeho dílčí změnu.

Pozn. č. 9: Terorismus „Single-issue“ (monotematický či jednopoložkový): teroristické aktivity páchané jednotlivci či skupinami mající za účelem specifické dílčí společenské změny, např. proti potratům.

Pozn. č. 10: Vigilantistický terorismus: teroristické aktivity páchané (často ultrapravicově orientovanými) skupinami či jedinci, kterým „jde o „právo a pořádek“. Sem lze řadit například latinskoamerické „černé brigády“, útočící proti bezdomovcům.“²⁹

3.5 Islamistický terorismus

Islám je jedno z největších náboženství prosazovaných ve světě, a počet jeho příznivců stále stoupá. V dnešním světě se v různých zemích pohybuje něco okolo 1,3 miliard muslimů. Na planetě Zemi je něco okolo 7 miliard lidí dohromady, to znamená, že muslimové mají větší zastoupení, než je jedna sedmina z celé populace. Zemí, ve kterých přebývají nebo žijí, je dnes přes 70, a to není malé číslo, nejvíce je zastoupena Asie a Afrika. Ale jak už je známo, islám se rozšířil nejen do Evropy, ale do celého světa. Spolu s ním přišlo velké množství útoků a násilí. Tím pádem se nerozšířil jen islám, ale zároveň i terorismus. Jak uvádí Andrew Heywood: „Islám nepochybně není a nikdy nebyl pouhé náboženství“.³⁰ Prezentuje se spíše jako určitý styl žití, který obsahuje přesné pokyny usměrňující morální, politické i ekonomické chování jak jednotlivých osob, tak i celých zemí. Není divu, že k takovým brutálním a krutým teroristickým činům dochází, je-li někomu odmala vštěpováno tak silně, jak přesně má žít a co je správné, a co není. Podlé mé úvahy je přesně toto jeden z důvodů, proč je islamistický terorismus jeden z nejhorších na světě, lze tedy tvrdit, že se jedná o nejhorší podobu terorismu.

²⁹ SOULEIMANOV, E. *Terorismus pokus o porozumění*. Praha: Knihnice Sociologické aktuality, 2010, s. 37

³⁰ HEYWOOD, A. *Politické ideologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005, s. 289.

Islamistický terorismus je představován jako teroristický čin spáchaný jednotlivcem nebo skupinou, která se hlásí a přiznává na veřejnosti, že je zástupcem islámského státu. Své politické jednání motivují a ospravedlňují islámskou vírou, která je založená na textech obsažených v Koránu a Hadís. Obě tato díla náleží proroku Muhammadovi a islamisté v ně pevně věří. Věří v to, že všechno, co je v nich napsané, je pravdivé a správné počínání v životě. Údajně tyto texty měl prozradit prorokovi anděl Gabriel jako vzkaz od boha (Aláha). Většinou se tedy jedná o nábožensky a psychologicky motivované útoky, u kterých je pachateli tohoto činu jedno, jestli přijde o život, nebo ne. Tak nesmírně motivovaní jedinci nebo skupina jsou naprosto smíření s tím, že vykonají určitý úkol, který jim byl zadán, aniž by přemýšleli o jiném rozhodnutí. Zvláště z tohoto hlediska se stává z islámského terorismu ten nejbrutálnější terorismus. První velké setkání s tímto terorismem se váže k datu 11. září 2001.³¹

Jedním z největších představitelů islamistického terorismu byl Usáma Bin Ladin. Byl zástupcem a stál v čele celé organizace Al-Káida už od založení. Disponoval velkým množstvím peněz a celou organizaci i sponzoroval. Nakonec americká armáda dosáhla spravedlnosti a 2. 5. 2011 ho zastřelila v jeho sídle v Pákistánu. Al-Káida je v překladu do češtiny základna. Je to militantní islamistická teroristická organizace, která stojí za řadou velkých atentátů a únosů v celém světě, včetně 11. září 2001. Al-Káida je největší známou teroristickou skupinou, která vyznává islám a své činy také jeho prostřednictvím ospravedlňuje, i když je nesmyslné omlouvat kruté zásahy proti celému společenství lidí ve světě něčím, jako je náboženství. Podle mého názoru je uvedené chování v naprostém rozporu s lidskostí. Jde o to, jestli sesazení Usáma Bin Ládina něco změnilo na celém postoji organizace, a tím bylo dosaženo ústupu Al-Káidy a celého terorismu alespoň o značné procento, nebo tento zásah spíše vyprovokoval další teroristické nepřijatelné jednání. Takové řešení dosáhne určité změny, ale celá organizace rozhodně nezanikne. Teroristé mají propracovaný systém jak vůdců, tak řídicí sítě, tak mohou organizovanou skupinu ovlivňovat či řídit odkudkoliv na světě. Na světě je totiž rozšířená už v 60 zemích světa. Proto nemůže být eliminace zaměřená pouze na určité vůdce, ale musí se soustředit úplně na všechny takové vyznavače a zastánce samotného islamistického terorismu, Al-Káidy a jiných teroristických

³¹ HEYWOOD, A. *Politické ideologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005, s. 289-292.

organizací. Jakoukoliv zmínku nebo sebemenší stopu okamžitě řešit a žádný projev nepodceňovat.³²

U těchto organizací vzniká otázka, jestli svět přispívá pouze k zamezení terorismu a chce odstranit samotné teroristické organizace, nebo je podporuje a zároveň přispívá k jejich rozšíření. V tomto ohledu je nutné převést pozornost na problematiku zbrojního průmyslu. Pokud někdo zbraně vyrábí, podporuje i odběr vyráběného zboží. A zbraně slouží k útokům a jako jeden z primárních prostředků pro válku. Lze tedy tvrdit se značně vysokou pravděpodobností, že určité procento lidí, kteří tento „byznys“ řídí, podporuje válečné konflikty, aby tím následně vzrostla poptávka po zbraních. K válce nemusí být ani žádný důvod, postačí vznést do ovzduší mylné informace, a vyprovokovat tak jednu ze stran falešného konfliktu. Tato hypotéza je naprosto děsivá, pokud by se potvrdila její pravdivost, nesla by neskutečné množství následků a nejspíše by kvůli ní došlo k ještě většímu množství konfliktů v celém světě. Vzniká zde další otázka: Vyrábí se zbraně proto, aby byla válka a útoky na bezbranné civilisty, nebo nejprve vzniká konflikt a poté se strany rozporu vyzbrojují na svou obranu?

Chtějí-li svět a světové velmoce nastolit účinnou prevenci vůči terorismu a jeho organizacím, je nutné se pozastavit nad těmito otázkami a prostudovat jejich pravdivost a nebezpečnost pro svět.

Pokud bych měl k něčemu přirovnat konflikty mezi teroristickými organizacemi a světovými armádami, bylo by to něco jako vytopení mraveniště na zahradě. Ptáte se proč? Vysvětlím to velmi jednoduše, i když tato myšlenka zní velmi dětinsky, laikovi by mohla přesně nastínit probíhající situace v těchto zemích. Představme si teroristické organizace jako mravence a člověka jako armádu potlačující tamní režimy. Když se člověk pokusí vytopit mraveniště, z části se mu to podaří, ale úplně všechny nevyhubí, pokud nenasadí mnohem účinnější zbraň, jak je vyhladit. Tu ale přece nepoužije, protože by si mohl poškodit svou zahradu nebo půdu, jež chce využívat. Tak se je neustále snaží vytápnout. Jenže ani mravenec není tak hloupý, a tak se pokaždé stáhne do jiného koutu zahrady, kde nabere na síle a pokusí se opět rozmnožit svůj druh do co největší části prostoru, který je mu přirozený. Takhle to chodí dokola, pokud se na ně

³² FIALA, L. Al-Káida. *Novinky.cz* [online]. Praha: Borgis, 2018 [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: <https://tema.novinky.cz/al-kaida>

nenastoupí důsledně. A když se k mravenci snažíte dostat ještě blíže, tak se vám dostane na vaši kůži a může vás i pěkně pokousat. Stejně tak jako teroristé mohou zemím, které se účastní války na jejich území dát najevo v jejich zemi nesympatie a zasadí krutou ránu v podobě teroristického útoku. Jedná-li se o určitého vůdce teroristické organizace a jeho následné usmrcení, neznamená to až tak velké změny. Řekl bych spíše, že je to jedna z mnoha taktik a teroristé jsou na takové zásahy připravení. Identický postup je i v mravenčí struktuře, najde se nová královna, která bude velet roji.

3.6 Džihád a teroristické organizace spjaté s islamistickým terorismem

Abych dokázal dostatečně charakterizovat islámský terorismus, rozhodl jsem se vybrat a popsat nejznámější teroristické organizace na světě, které dosahují globálního charakteru, a zároveň také vysvětlit pojem džihád. V neposlední řadě je nutné zaměřit pozornost na projevy uvedených skupin dle současného světového dění. V souhrnném vyjádření lze pak zformulovat typické znaky islámského terorismu, a tím osvětlit dané téma. Následující kapitola je věnována konkrétním teroristickým organizacím Al-Káida a Islámskému státu.

3.6.1 Džihád

Uváděný pojem si většina lidí spojuje jen s tím špatným a přisuzuje ho především islámskému terorismu, ovšem je tomu naopak. Velká většina konání ve jménu džihádu je v pozitivním slova smyslu. M. Pohly vysvětluje ve své knize Usáma bin Ládín, že „džihád označuje ve světě islámu primárně etický princip, určitý druh mravního znovuvybrojení se. Většina muslimů tím rozumí angažmá pro nějakou dobrou věc. Jako džihád se označuje každé pozitivní úsilí, především pokud je s ním spojeno odříkání jako například při studiu na univerzitě.“³³

Při vyslovení slova muslim nebo islamista si spousta neznalců tohoto tématu může okamžitě spojovat daného člověka s islamistickým terorismem. Je pravda, že tato výrazná skupina lidí má větší předpoklady k tomu stát se islamistickými fanatiky, ale jedná se jen o malé procento oproti zbylé populaci. Je to něco podobného jako za druhé

³³ POHLY, M., DURÁN, CH. *Usáma bin Ládín*. Brno: Jota, 2001, s. 17.

světové války, přeci ne každý Němec byl fašista. Je důležité neodsuzovat a rasově neporovnávat hned na první dojem, protože i to by mohla být jedna z příčin, proč by obyčejný člověk bez záminky ubližovat mohl přesedlat na druhou stranu a z frustrace z okolního prostředí změnit názor. Následně by se připojil k teroristické organizaci. Jeho motivací by se poté stalo to, že by daný jedinec toužil po psychickém sebeuspokojení, a tak by vše chtěl vrátit druhé straně, která ho zavrhl. Stejně tak by tomu mohlo být i v rodných zemích muslimů, kde se americká armáda a jejich spojenci podíleli na bombardování osídlených oblastí. Zde bych důvod připojení se k teroristické organizaci chápal jako pomstu za zesnulé z rodiny a příbuzné. Pokud by člověk přišel o vše, co budoval celý život, a najednou by neměl nic, vůbec bych se takovým rozhodnutím nedivil. Znamená to, že ani džihád by se neměl bez pochopení odsuzovat, i když se k němu hlásí přední teroristické skupiny.

Pokud budeme chtít doslovný význam slova džihád, vyjadřuje: „úsilí, snahu a boj. Jako velký džihád se označuje akt překonání sama sebe, určitý způsob sebeosvícení. Člověk vykonávající džihád je mudžáhid. Jeho protikladem je kájdin (ten, jenž zůstane sedět doma), tj. zbabělec či ulejšák.“³⁴

Odborníci rozlišují čtyři základní druhy džihádu:

1. „Džihád srdcem – Přemáhání hříchu, projevy zbožnosti.
2. Džihád jazykem – Podpora a šíření misijní činnosti islámu.
3. Džihád mečem – Vedení válek za obranu islámu.
4. Džihád rukou – Pomoc potřebným, charitativní činnost.“³⁵

³⁴ POHLY, M., DURÁN, CH. *Usáma bin Ládin*. Brno: Jota, 2001, s. 18.

³⁵ MENDEL, M, *Džihád Islámské koncepce šíření víry*. Brno: Atlantis, 1997, str. 26.

Všechny tyto džihády jsou chápané a prezentované jako dobrá věc a pozitivní vystupování, až na jeden, a to džihád mečem, u kterého se uvádí, že je to vedení válek za obranu islámu. Ale to přeci neznamená masové vraždění nevinných lidí jen kvůli prosazení určité ideologie. Přesně za tento druh džihádu se schovávají teroristé. Není to nic jiného než zneužití náboženství v rámci islamistické ideologie. Tento druh je veden proti lidem, kteří aktivně potlačují náboženství, což se naprosto neshoduje s konáním teroristů, a napomáhá tak využít onu věc ve svůj prospěch.³⁶

Jak následně můžeme vidět, tento pojem neznamená nic špatného. Spojujeme si džihád s islámským terorismem jen proto, že se za něj jeho představitelé skrývají a za jeho pomoci se i zároveň obhajují.

3.6.2 Al-Káida

Největším představitelem, vůdcem a sponzorem, jak už bylo zmíněno, byl Usáma bin Ládín. Dne 2. 5. 2011 zemřel po připraveném útoku americké armády a jeho nástupcem se stal Ajmán Zavahrí. Cílem této organizace je vytvoření státní formy chalífátů na Arabském poloostrově a v dalších zemích Blízkého a Středního východu. Chalífát znamená přeloženo do češtiny založení pouze muslimských států, kdy hlava státu je i duchovním představitelem. To znamená, že splývá světská a duchovní autorita. Největším nepřítelem organizace je především USA (United States of America) dále i Izrael a západní země. Proti těmto zemím vedou útoky především zacílené na civilisty a tak, aby usmrtili co nejvíce lidí na jednom místě. Snaží se šířit strach prostřednictvím těch nejbrutálnějších útoků, přičemž je omlouvají náboženstvím.³⁷

První informace o výskytu Al-Káidy jsou datované od první poloviny 80. let 20. století. Mluví se o odboji, který byl vytvořen zejména proti Sovětské armádě okupující Afghánistán. Do svých řad verbovala mudžáhidy a ty z druhého konce světa podporovala USA. Příčina, proč USA vyjadřovala takové sympatie straně bojující proti Sovětskému svazu, byla ta, která přetrvává dodnes, a to vzájemná rivalita mezi těmito světovými giganty a chtíč mít moc nad územím aktu. Koncem 80. let zakládá Usáma bin Ládín již zmiňovanou teroristickou organizaci a opět verbuje posily z Afghánistánu.

³⁶ POHLY, M., DURÁN, CH. *Usáma bin Ládín*. Brno: Jota, 2001, s. 17-19.

³⁷ FIALA, L. *Al-Káida*. *Novinky.cz* [online]. Praha: Borgis, 2013-2018 [cit. 2018-06-08]. Dostupné z: <https://tema.novinky.cz/al-kaida>

V roce 1990 nastává zvrát po neshodě bin Ládina a krále Saudské Arábie Fahda bin Abdula al-Azíza. Usámu bin Ládina rozčílilo odmítnutí pomoci, kterou nabízel králi, a také to, že dovolil americké armádě vstoupit na území Saudské Arábie. Následně, co začal bin Ládin soudit krále Fahda za znesvěcení posvátné půdy a za jeho rozhodnutí, byl okamžitě vykázán ze země. Hned na to se uchýlil do Súdánu, kde pomáhal pučistickému generálovi Umarovi al-Bašírovi tím, že zakládal podniky a výcvikové tábory. Další vůdce, se kterým spojil v tu dobu bin Ládin síly, byl egyptský lékař Ajmán al-Zavahrí, nyní nejvyšší představitel Al-Káidy a zakladatel teroristické organizace Al-Džihád. Tato skupina se po sjednocení bin Ládina a al-Zavahrího přidala k Al-Káidě, a posílila tak její řady. Úmysl představitelů zabít nejvlivnější egyptské politiky nevyšel. Hned na to byli všichni vyhoštěni ze Súdánu, zároveň saudská vláda zbavila bin Ládina státního občanství, odebrala mu majetek a nařídila jeho rodině zákaz sponzorství. Částka, kterou obdržoval, čítala na sedm milionů dolarů ročně. Nezbyvalo nic jiného než se uchýlit do Afghánistánu, kde v tu dobu bylo bezvládní, a tak to byla ideální příležitost vytvořit zde hlavní bázi Al-Káidy. Příčinou bylo také stažení sovětských armád z území.³⁸

„Bin Ládin zde formuloval hlavní ideologické cíle organizace, jimiž jsou zejména očištění islámských zemí od bezvěrců a vyhnání všech zahraničních armád. Otevřeně vyhláší válku Spojeným státům a jejich spojencům. V roce 1998 pak spolu s al-Zavahrím a dalšími islámskými vůdci vydává fatvu (závazný náboženský edikt) vybízející muslimy k zabíjení Američanů a jejich spojenců kdykoli a kdekoli. **Ani jeden z nich přitom nikdy neměl potřebnou náboženskou kvalifikaci k vydání fatvy.**“³⁹

Znění fatvy:

„Nařízení zabíjet Američany a jejich spojence, civilisty i vojáky, je individuální povinnost každého muslima v kterékoli zemi, kde je možné to provést, za účelem osvobození mešity Al-Aksá (v Jeruzalémě) a Svaté mešity (v Mekce) ze svých sevření a za účelem vyhnání jejich armád ze zemí islámu, dokud nebudou poraženy a neschopny ohrozit žádného muslima. Toto je v souladu se slovy všemohoucího Alláha

³⁸ FIALA, L. *Al-Káida. Novinky.cz* [online]. Praha: Borgis, 2013-2018 [cit. 2018-06-08]. Dostupné z: <https://tema.novinky.cz/al-kaida>

³⁹ FIALA, L. *Al-Káida. Novinky.cz* [online]. Praha: Borgis, 2013-2018 [cit. 2018-06-08]. Dostupné z: <https://tema.novinky.cz/al-kaida>

‘a pospolu bojujte s pohany, jako oni pospolu bojují s vámi’, ‘bojujte s nimi, dokud nezmizí všechno pobouření a útlak a nezavládne spravedlnost a víra v Alláha’.⁴⁰

Popis tohoto vystupování je ilegální úprava víry neboli muslimského zákona dle svých představ. Věc je formulována tak, aby přesvědčila velkou škálu muslimské populace k boji proti nepřítelům. Největší kámen úrazu tkví ve velké nevzdělanosti v těchto zemích. Lidé závislí na islámském náboženství překypují oddaností a je velmi lehké s nimi skrze něj manipulovat. Velký podíl na přízni má i příslib, že pokud daný jedinec vykoná úkol, jenž mu byl zadán, hned po smrti se dostane do ráje. Slabomyslný člověk vidí v této odměně v podstatě něco jako zlatý poklad, pro který si půjde přes jakékoli překážky. Prosadilo-li by se vzdělání v sociálně slabších zemích, stalo by se jako jedno z účinných předcházení islámské teroristické činnosti.

Útoky

Útoky se netýkají pouze lidí, proti kterým je vedena válka, ale i proti muslimům. Důvodem je např. vlna vražednosti ve vyznávání islámské víry. Nejznámější formou útoku pro Al-Káidu jsou bombové sebevražedné útoky. Koncentrované jsou na místa s velkým počtem osob, tedy stejně tak, jako je tomu u kapitoly Podoby terorismu přesněji podkapitola Sebevražedný terorismus.

Al-Káida má na svém účtě nespočet takovýchto útoků. Mezi první útoky, které jsou připisované organizaci, jsou datované do roků 1995 a 1996. Kdy měla Al-Káida zaútočit na americké vojenské základny v Saudské Arábii. Zemřít měla údajně desítky lidí. Údery se ale stupňovaly. Už v roce 1998 zemřely dvě stovky lidí a na pět tisíc lidí bylo zraněno při napadení amerických ambasád v keňském Nairobi a v Dar es-Salaamu v Tanzanii. Jako další zásah, který je zaznamenán, je proti americkému torpédoborci USS v roce 2000. Ten probíhal tak, že člun plný výbušnin do něj najel a zemřelo při něm 17 námořníků. Ze zmíněného líčení lze vypozařovat úhlavního nepřítele Al-Káidy, a to Ameriku neboli USA. Ovšem tím to vůbec nekončilo a osudný den, který převrátil islamistický terorismus a celou Al-Káidu do globálního měřítka, měl přijít. Stalo se tomu tak 11. září 2001. Cílem se staly mrakodrapy světového obchodního centra v New Yorku a budova Pentagonu ve Washingtonu. Odezvou na masové vraždění byl pohyb

⁴⁰ FIALA, L. *Al-Káida. Novinky.cz* [online]. Praha: Borgis, 2013-2018 [cit. 2018-06-08]. Dostupné z: <https://tema.novinky.cz/al-kaida>

amerických jednotek po Afghánistánu, zde měly poté svrhnout režim Talibánu, který napomáhal s poskytováním území Al-Káidě. S tím, že pokud vydá Usámu bin Ládina a jeho komplice, žádný útok se neuskuteční. Talibánský vůdce Mulla Umar souhlasil a nabídl Usámu bin Ládina k soudnímu řízení na neutrální půdě, ale pouze za podmínky, že se prokáže jeho vina. Na to okamžitě reagoval George W. Bush vzkazem: „Víme, že je vinen. Vydejte ho.“ A tak americká armáda vtrhla na území Afghánistánu s úkolem nastolit v zemi demokracii a odříznout Talibán od moci. Zdálo se, že to bude lehká mise, ale opak byl pravdou, nepokoje a boje v místních zemích trvají dodnes.⁴¹

3.6.1 Islámský stát

Islámský stát stejně jako Al-Káida využívá a zneužívá náboženství ve svůj prospěch. Mají i stejný cíl, tím je zřízení chalífátů (čistě muslimských zemí) ve všech zemích, kde vedou boje. Typickým znakem Islámského státu jsou vztyčené černé vlajky na dobytém území nebo v rukou radikální skupiny. Nutí tak společnost spojovat tuto vlajku s nepříjemnými zážitky. Islámský stát je vlastně něco jako odštěpek z Al-Káidy, tudíž mají skoro identické cíle. Na druhou stranu Islámský stát je oproti Al-Káidě mnohem netrpělivější, a tak chce všechno hned. Za doby Usáma bin Ládina bylo zřízení božského království na zemi velmi vzdáleným cílem. Islámský stát usiluje o dosažení vytouženého zřízení co nejdříve. Jedním z následků takového naléhání jsou pak i mnohem brutálnější útoky.⁴²

Islámský stát za celou dobu svého působení vystřídal čtyři vůdce. Abú Musab az-Zarkáví vedl organizaci v letech 2004-2006. Po něm nastoupili k moci Abú Ajjúb al-Masrí a Abú Omar al-Bagdádí působili od roku 2006 až do roku 2010. Všichni předchozí hlavní představitelé jsou po smrti. Osudné se jim staly cílené útoky. Na uváděném příkladu se názorně vysvětluje, že svržení nejvyšších představitelů nespěje k řešení. Stávajícím vůdcem je nyní Abú Bakr al-Bagdádí. Teritoriím, kde operuje Islámský stát, je Irák, Sýrie, Libanon, Libye, Egypt, Nigérie, Afghánistán a Jemen. Ve zmíněných zemích by se mělo podle statistik, které uvádí CIA, pohybovat něco okolo dvaceti až třiceti tisíci mužů, kteří bojují za Islámský stát. Hlavní velitelství islámského státu je ve městě Rakka v Sýrii. Nepochybně není jako jediné, ale je

⁴¹ FIALA, L. *Al-Káida. Novinky.cz* [online]. Praha: Borgis, 2013-2018 [cit. 2018-06-10]. Dostupné z: <https://tema.novinky.cz/al-kaida>

⁴² MCCANTS, W. *Islámský stát, Apokalypsa*. Brno: CPress, 2016, s. 20-21.

největší, které je zaznamenané, a je ve světovém povědomí. Stejně tak, jako se měnili vůdci, tak i organizace měla svůj vývoj. Z počátku působila pod názvem Džamáa at-Tavhíd v letech 1999-2004. Následně se její název změnil a vystupovala jako Al-Káida v Iráku, a to do roku 2006. Později se název začal podobat organizaci, jak ji známe dnes, a to Islámský stát v Iráku až do roku 2013. Hned na to se ještě k Iráku připojila Levanta, a tak pod tímto názvem operovala organizace známá zkratkovitě jako ISIL (Islámský stát v Iráku a Levantě), někdy známý jako ISIS (Islámský stát v Iráku a Sýrii), v období 2013-2014. Od roku 2014 působí pouze jako Islámský stát.⁴³

Útoky

Islámský stát se projevuje ještě brutálnějšími skutky než Al-Káida, jimiž jsou popravy lidí natáčené na kameru. Nejsou to ledajaké popravy, mezi nejčastější a nekrutější patří uřezání hlavy a končetin, dále klasické zastřelení nebo přibití na kříž jako znázornění ukřižování Ježíše Krista. Ukřižování je typické především pro odporující křesťany. Jednou z předností Islámského státu, kterou začal prosazovat jeho představitel Abú Musab az-Zarkáví, a zároveň jeho taktikou jsou dvojité bombové útoky. Postupování při útocích vypadá takto: Nastraží se jedna bomba na primární cíl a druhá někam poblíž. Když první bomba vybuchne, na místo dění se sběhnou lidé, aby pomohli zraněným a zajistili situaci. V tuto chvíli aktivisté odpálí druhou bombu. U těchto případů dochází k těm největším ztrátám na životech. Dokonale promyšlená strategie tohoto druhu tak donutí kolemjdoucí obyvatelstvo pouze přihlížet nebo se spíše někam ukrýt. Pochopitelně neznalost způsobu zabíjení přispívá k většímu krveprolití.⁴⁴

„Zarkáví kladl však i nastražené nálože k cestám a v roce 2004 už vedl partyzánskou válku ve městech, kde jeho muži, vybavení automatickými zbraněmi a raketovými granátometry i minomety, přepadali policejní stanice a úřední budovy. Útočili i v přísně střežené Zelené zóně v Bagdádu a zavraždili i několik předních iráckých politiků. Mezi terče jejích útoků ale patřili i šíité a zejména jazídové.“⁴⁵

⁴³ NOVINKY. *Islámský stát*. *Novinky.cz* [online]. Praha: Borgis, 2013-2018 [cit. 2018-06-13]. Dostupné z: <https://tema.novinky.cz/islamsky-stat-is->

⁴⁴ NOVINKY. *Islámský stát*. *Novinky.cz* [online]. Praha: Borgis, 2013-2018 [cit. 2018-06-13]. Dostupné z: <https://tema.novinky.cz/islamsky-stat-is->

⁴⁵ NOVINKY. *Islámský stát*. *Novinky.cz* [online]. Praha: Borgis, 2013-2018 [cit. 2018-06-13]. Dostupné z: <https://tema.novinky.cz/islamsky-stat-is->

3.6.2 Znamky charakteristické pro islámský terorismus

1. **Vyznávání a využívání islámského náboženství** – útoky vedené skrze něj sloužící jako obhajování prostých trestných činů.
2. **Šíření strachu** – zabíjení nevinných lidí (civilistů).
3. **Bombové útoky vedené na dálku** – masové vraždy se záměrem zabít co nejvíce lidí. Nepřímá taktika.
4. **Sebevražedné atentáty** – útočník nebere ohled na ztrátu svého života. Nejdůležitější věcí se pro něj stává splnění zadaného úkolu. Odměnou pro něj je věčný život v ráji.
5. **Prosazení náboženství** – jedna z hlavních ideologií je ho co nejvíce rozšířit. Bezvěrci a lidé, kteří berou islámské náboženství na lehkou váhu, se okamžitě stávají také jejich nepřáteli.
6. **Teroristické útoky** - pomocí teroristických zásahů prosazují své politické cíle.
7. **Žádné slitování** – neochota vyjednávat a konat tak, jak je to správné dle víry ve většině případů.
8. **Zřízení chalífátů** – vytvoření pouze muslimských zemí.
9. **Nespočetné množství organizací** – Al-Káida, Islámský stát, Boko Haram, Hamás, Hizballáh apod.
10. **Prodej drog, vykrádání, rabování, přepadání** – zdroje financí.
11. **Úprava náboženství** – snadnější ospravedlnění, vystupování a konání ve světě.
12. **Džihád** – vedení svaté války za ochranu islámu.
13. **Velké světové rozšíření** – útok lze čekat odkudkoliv a kdekoliv na světě, protože na potlačování islamistického terorismu se podílí skoro celý svět, tím pádem může brát kohokoliv za svého nepřítele.
14. **Stoprocentní věrnost a nezlomnost** – boje s islamistickým terorismem se vlečou od jeho počátků až dodnes. Příčinou je muslimská věrnost náboženství, malá nevzdělanost a strach z okolí.
15. **Promyšlená taktika** – stále nové typy útoků, s cílem způsobit co největší újmu na životech, vybavení a majetku.

4 Protiteroristická politika Evropské unie

4.1 Obecné vysvětlení pojmu protiteroristická politika

Definice protiterorismu: „Termín protiterorismus obvykle vyjadřuje souhrn opatření a aktivit, jejichž účelem je prevence, potlačení a odstraňování následků teroristických akcí.“⁴⁶

Pod pojmem protiteroristická politika si lze představit určitý postup zaměřený na eliminaci a předcházení terorismu. Zaměřená je i na deradikalizaci. Obecněji řečeno, soustředí se na potlačení růstu nebo stupňování se teroristické činnosti. Dbá také na předcházení terorismu a na postupování po teroristickém útoku. Dohromady se tento soubor faktorů preventivně soustředí na veškeré negativní znaky, které mají vztah k terorismu.⁴⁷

Mezi nástroje státní protiteroristické politiky patří:

- **„Zpravodajské operace-** zjišťují informace o teroristech;
- **Policejní operace-** zadržování teroristů, osvobozování rukojmích, likvidace náloží;
- **Vojenské operace-** zajišťují likvidaci teroristů a ochranu před nimi vojenskými prostředky, může se jednat i o útoky na státy podporující terorismus, které odpovídají kritériím klasické války;
- **Právo-** zajišťuje zákonné vymezení kompetencí protiteroristických orgánů i sankcí normy pro postih teroristů a subjektů, které je podporují, specifický subtyp představuje mezinárodní právo;
- **Preventivní opatření-** technologická i další, která latentně a preventivně přispívají k eliminaci terorismu;

⁴⁶ BRZYBOHATÝ, M. *Terorismus*. Praha: POLICE HISTORY, 1999, s. 52.

⁴⁷ MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005, s. 383.

- **Politická činnost**- směřující k odstranění příčin terorismu, včetně diplomacie a politického vyjednávání;
- **Civilní ochrana**- vytváření struktur k eliminaci následků teroristických útoků, včetně lékařství, pomoci obětem apod.⁴⁸

Protiteroristická politika je nedílnou součástí bezpečnostní politiky státu. V této politice účinkuje jak ve vnitřní, tak i vnější bezpečnostní politice. Po určitou dobu byl terorismus chápán jako záležitost vnitřní bezpečnostní politiky. Následně s nástupem teroristické globalizace datované do sedmdesátých let 20. století, kdy získali teroristé schopnost obstarat si zbraně hromadného ničení, se stává záležitostí i vnější bezpečnostní politiky. Dá se takřka říci, že globální terorismus vymýtil rozdíly mezi vnitřní a vnější bezpečnostní politikou. Zejména po útocích na Newyorské mrakodrapy a Pentagon. „Terorismus byl většinou považován jako nevojenská hrozba, ale postupně se stal i hrozbou vojenského charakteru.“⁴⁹ Důvodem se stal narůstající odpor terorismu, a tak si situace vyžádala nasazení armády na potlačení radikálních organizací. Příkladem je boj proti Talibanu v Afghánistánu, který podporoval a podporuje teroristickou skupinu Al-Káidu.

Ale nejen bezpečnostní politika spolupracuje s protiteroristickou politikou. Součástí protiteroristické politiky se stávají další druhy politiky napomáhající preventivně usměrňovat terorismus. Jedná se zejména o: politiku proti proliferaci, zbrojní politiku, protiextremistickou politiku, náboženskou politiku, menšinovou politiku, rozvojovou politiku apod.⁵⁰

„Obecně je politika proti terorismu mimořádně rozsáhlým politickým polem. Z hlediska teorie politických arén se jedná především o regulativní politiku (tj. politiku příkazů a zákazů), s ohledem na nutnost zřizovat nové instituce pro boj proti terorismu.“⁵¹

⁴⁸ MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005, s. 383-384.

⁴⁹ MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005, s. 384.

⁵⁰ MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005, s. 383-386.

⁵¹ MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005, s. 384-385.

„Politika proti terorismu začala na státní úrovni, v současnosti je již internacionalizována na mezinárodně-regionální i globální bázi.“⁵²

Mezi další činitele, kteří se podílí na protiteroristické politice, se řadí složky a orgány s obecnou i specializovanou působností. Těmi jsou:

- **„Státní orgány a instituty**- zřízené ke koordinaci politiky více rezortů;
- **Policejní složky**- specializované na zásahy proti teroristům (vznikaly od sedmdesátých let, jsou využitelné i proti různým neteroristickým zločinům);
- **Policejní složky**- specializované na vyšetřování terorismu (subtypem jsou vyšetřovací orgány proti praní špinavých peněz);
- **Policejní složky**- specializované na eliminaci účinků zbraní teroristů (pyrotechnici, počítačové specialisté apod., tyto složky mají sice obecnou působnost, ale v boji proti terorismu hrají specifickou roli);
- **Vojenské složky**- specializované na rychlé zásahy proti režimům podporující terorismus nebo oblastem, které jsou pod kontrolou teroristů (většinou se hovoří o tzv. speciálních silách);
- **Vojenské složky**- specializované na protiteroristické zásahy v krizových regionech (obdobu policejních složek);
- **Vojenské složky**- specializované na eliminaci účinků zbraní teroristů (řada profesí je obdobná policejním, v souvislosti s možností použití zbraní hromadného ničení teroristy nabývají na významu i specializované jednotky na eliminaci následků použití těchto zbraní);
- **Zpravodajské složky**- zaměřené na sledování terorismu či jeho jednotlivých variant, případně kanálů jeho financování, vyzbrojování, ideologické podpory apod.;
- **Složky tajných služeb**- zaměřené na přímou likvidaci teroristů (zpravidla mimo platný právní rámec), např. speciální vraždící agenti, tzv. „shadow warriors“, manipulátoři vigilantistických skupin, tajnými službami placené soukromé bezpečnostní agentury se „špinavými úkoly“ apod.;
- **Specializované složky**- civilní ochrany na pomoc obětem terorismu (lékařští specialisté na specifické typy zranění způsobená terorismem, psychologičtí specialisté apod.);

⁵² MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005, s. 385.

- **Specializovaná výzkumná a pedagogická činnost-** (vědecké ústavy, speciální kurzy, vzdělávání specialistů) v civilní, vojenské i policejní sféře (v oblasti technických, přírodních i společenských věd) zaměřená na terorismus a boj proti němu.⁵³

Protiteroristická politika je tak důležitý soubor opatření, že sebemenší podcenění tohoto tématu by mohlo mít fatální následky. Proto je na prvním místě v prevenci před terorismem získávání informací. Zejména se jedná o zpravodajství, které napomůže odhalit včas cíl teroristického útoku, ale nejen to, patří sem i plánování teroristických organizací, organizační struktura teroristických skupin, biografická data, odhalení upřednostňovaných taktik, zjištění úkrytů a operačních teritorií, odhalení napomáhajících organizací a spojenců. Sběr informačních dat je jeden ze základů, na kterém je stavěna především prevence. Prevence je ovšem stavěna i na zkušenostech, ale to je situace, do níž se nikdo nechce dostat. Mezi prvními uživateli těchto důležitých údajů, kteří dozorují a manipulují s nimi, jsou političtí činitelé. Ti mají zase na starosti vzájemnou spolupráci a soulad všech orgánů a institucí, tak aby správně využili nashromážděné poznatky a redukovali terorismus. Po sběru informací nastává chvíle, kdy je potřeba nastolit účinnou obranu proti terorismu. Opatření se zřizují proti šíření terorismu, teroristickým útokům na civilisty a civilní objekty, armádu atd. Ne vždy se podaří úplně zamezit teroristickému napadení bez majetkových ztrát a újmě na zdraví nebo životech. Příčinou je především skutečnost, že teroristický útok je stavěn ve většině případů na momentu překvapení, aby způsobil co největší škody. Faktory ovlivňující správnost prevence jsou včasné rozhodnutí bez jakýchkoliv prodlev, široká škála preventivních školení na všechny různé typy útoků, časté opakování a inovace ročních proškolení z důvodu zdokonalování teroristické činnosti, znalost budov, únikových plánů, apod. Prostudování bezpečnostního plánu proti teroristickému útoku by se tedy nemělo ani trochu podceňovat. Plán by měl ovšem podstupovat pravidelnou aktualizaci údajů, aby nedošlo k zastaralosti informací v něm, které by mohly být v případě útoku mylné, a mohly by způsobit tak více škod. Tyto postupy mají tři fáze, a to jak postupovat před útokem, během něj a následně po něm.⁵⁴

⁵³ MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005, s. 385-386.

⁵⁴ BRZYBOHATÝ, M. *Terorismus*. Praha: POLICE HISTORY, 1999, s. 54-55.

4.2 Evropská unie

EU vede celosvětový boj proti terorismu od roku 2005, kdy schválila strategii EU pro boj proti terorismu. Jelikož v té době terorismus dosahoval globálních rozměrů, bylo potřeba se soustředit na celý svět, a ne pouze na určité oblasti a státy. Důležitou taktikou v boji proti terorismu je také součinnost třetích zemí a správný chod institucí, na čemž se podílí tři základní pilíře Evropské unie.⁵⁵ Pilíře se skládají z:

- I. **Pilíř- Evropská společenství.**
- II. **Pilíř- Společná zahraniční a bezpečnostní politika.**
- III. **Pilíř- Policejní a justiční spolupráce.**

Všechny tyto pilíře jsou součástí Maastrichtské smlouvy. „**Smlouva o Evropské unii**, která byla podepsána v Maastrichtu 7. února 1992 a vstoupila v platnost 1. listopadu 1993. Byla významným krokem k evropské integraci a federalizaci, zavedla nové oblasti spolupráce členských zemí a vytvořila strukturu sestávající se z tzv. tří pilířů.“⁵⁶ První ze tří pilířů zahrnuje primární a sekundární právo Evropské unie, vztahuje se k ekonomickým, sociálním a ekologickým okolnostem. Obsahuje například celní unii a společný trh, sociální politiku, dopravní politiku, občanství EU, azylovou a přistěhovaleckou politiku a další. Druhý pilíř je soustředěn na zahraniční, bezpečnostní a obranné záležitosti. Do zahraniční politiky patří: spolupráce v zahraniční politice, dodržování míru, lidská práva, rozvojová pomoc a volební pozorovatelé. Bezpečnostní politika zahrnuje: Evropskou bezpečnostní politiku, evropské síly rychlé akce a odzbrojování. Třetí pilíř pojímá veškeré zbylé náležitosti. Soustředí se na pašování drog a obchod se zbraněmi, obchod s lidmi, terorismus, zločiny proti dětem, organizovaný zločin, korupci.⁵⁷

⁵⁵ KOMÍNKOVÁ, M. *Protiteroristická politika. Euroskop* [online]. Praha: Vláda České republiky, 2005-2018 [cit. 2018-06-16]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9268/sekce/protiteroristicka-politika/>

⁵⁶ *Maastrichtská smlouva*. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-2018 [cit. 2018-06-16]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Maastrichtsk%C3%A1_smlouva

⁵⁷ *Tři pilíře Evropské unie*. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-2018 [cit. 2018-06-16]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/T%C5%99i_pil%C3%AD%C5%99e_Evropsk%C3%A9_unie

Evropská unie má tedy za úkol sjednotit státy a má jim také pomáhat v řešení státních, mezinárodních i globálních problémů. Důsledná spolupráce, společné sdílení informací a dodržování společných úmluv jsou základem taktik EU. Mimo jiné Evropská unie spolupracuje s dalšími spojeneckými organizacemi, jako je například Organizace spojených národů, ve zkratce OSN. Cílem těchto dvou největších bezpečnostních organizací je nastolit ve světě pořádek a mír. Svou činnost vyjadřují zasedáními rad, řeší neshody ve světě a vydávají společné postupy jak bojovat například proti terorismu. Společné postupy se rovněž označují jako nástroje Evropské unie. Jejich záměrem je potlačení teroristické činnosti, aby ji dostatečně redukovali, musí se zaměřit na všechny aspekty od nábory jednotek nebo stoupenců, až po teroristické útoky a jejich následky. Vytváří také jednotné efektivní postupování v členských zemích proti terorismu. Jedná se o tzv. strategii.⁵⁸

4.2.1 Strategie EU pro boj proti terorismu

Byla zřízena roku 2005, úkolem strategie bylo a je zabezpečit Evropu a bojovat s terorismem na globální úrovni. Uváděná taktika má čtyři body v postupování proti terorismu. Primárním cílem byla spolupráce s USA a s tou společně, prostřednictvím konkrétních dohod, řešit sponzorování terorismu, veškerou dopravu, zabezpečení hranic, právní výpomoc a vydávání teroristů. Nejdůležitějším úkolem ze strany prevence je vyřešit příčinu radikalizace a nábor nových příznivců, proto v roce 2008 rada EU vydala strategii Evropské unie pro boj proti radikalizaci a nábory teroristů. V dokumentu jsou obsaženy nápomocné poznatky jak tomuto problému čelit, ale jsou stanovené tak, aby každý stát mohl postupovat v prevenci svévolně. Příčinou je rozdílný pohled států na tuto problematiku, a tak byl vytvořen spíše jako pomocné vodítko a další úpravy dokumentu jsou již záležitostí každého jednotlivého státu.⁵⁹

⁵⁸ KOMÍNKOVÁ, M. *Protiteroristická politika. Euroskop* [online]. Praha: Vláda České republiky, 2005-2018 [cit. 2018-06-17]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9268/sekce/protiteroristicka-politika/>

⁵⁹ KOMÍNKOVÁ, M. *Protiteroristická politika. Euroskop* [online]. Praha: Vláda České republiky, 2005-2018 [cit. 2018-06-19]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9268/sekce/protiteroristicka-politika/>

Strategie EU je založena na čtyřech bodech, které se podílí na:

- „Prevenční - řešení příčiny radikalizace a nábor teroristů.
- Ochrana – ochrana občanů a infrastruktury a snížení zranitelnosti vůči útokům.
- Pronásledování – postavení teroristů před soud.
- Reakci – minimalizace následků teroristických útoků.“⁶⁰

Strategie pro boj proti terorismu a zahraničním bojovníkům se zaměřením na Sýrii a Irák

Postup potírání terorismu je veden od roku 2014. Strategie dbá na spolupráci s třetími zeměmi a snaží se ji zintenzivnit s cílem získávat informace o náborových sítích a programech teroristických organizací. Čímž eliminují další růst terorismu v nejkritičtějších zemích a jeho hlavních kolébkách. Zamezení dalšího náboru jednotek je jedna z nejkvalitnějších prevencí terorismu. Pokud se organizacím sníží přísun bojových jednotek, tak postupem času bude ubývat i jejich životaschopnost. Nelze se domnívat, že se organizace okamžitě a navždy vymytí. Vše je záležitostí velmi dlouhodobou a složitou. Spolupráce třetích zemí je zapotřebí především ve Středomoří, na Blízkém východě, v severní Africe, v Perském zálivu a v oblasti Sahelu.⁶¹

Boj proti radikalizaci na internetu

Nejaktuálnější téma dnešního světa je internet. Žije jím dennodenně převážná většina lidí na celé planetě. Přístup k němu je snadný, a proto se jeho prostřednictvím teroristé také snaží získat nové řady příznivců. Uvedený zdroj pro rychlé a snadné šíření jakýchkoli informací zvolil i Usáma bin Ládín, který měl svůj vlastní dotazníkový formulář pro získávání stoupenců tohoto ztělesněného zla. Věcí radikalizace nejsou pouze náborové programy, ale i rozšíření strachu prostřednictvím videí a fotek brutálních poprav lidí apod. Jednotka EU má za úkol takové projevy na internetu odhalovat, případně je cenzurovat a pomáhat ostatním zemím s řešením. Na šíření

⁶⁰ KOMÍNKOVÁ, M. *Protiteroristická politika. Euroskop* [online]. Praha: Vláda České republiky, 2005-2018 [cit. 2018-06-16]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9268/sekce/protiteroristicka-politika/>

⁶¹ KOMÍNKOVÁ, M. *Protiteroristická politika. Euroskop* [online]. Praha: Vláda České republiky, 2005-2018 [cit. 2018-06-19]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9268/sekce/protiteroristicka-politika/>

terorismu skrze internet se podílí i média a bulvární noviny. Pokud by se podařilo potlačit existenci krvelačných článků, a tak zamezit i jejich vydávání, jistě by se šíření terorismu prostřednictvím internetových stránek eliminovalo. Zároveň je nutné brát v potaz informační funkci takových článků či celých serverů, jež přispívají k účinné prevenci proti terorismu, neboť včasná a objektivní informovanost společnosti je základem úspěšného postupu proti terorismu i dezinformacím. Boj proti radikalizaci na internetu byl zřízen v roce 2015. Rada Evropské unie pověřila Europol, aby takový útvar zřídil. Europol je organizace patřící pod EU, jako jeden z právních nástrojů. Dle mého názoru, v době technologické globalizace světa, je tento nástroj EU nezbytně nutný.⁶²

Boj proti praní peněz a financování terorismu

Jednou z významných skutečností tématu terorismu je i otázka nelegálních finančních toků, již se uvedená podkapitola dotýká. Bez finanční podpory nelze existovat, tak by se mělo postupovat i v případě teroristických organizací. Pokud by se podařilo zamezit finanční podpoře teroristických organizací, potvrdila by se kvalitní prevence. Protože většina peněz, kterými disponují teroristé, jsou neoprávněně vydělané nebo odcizené. Teroristé sponzorují své organizace z podvodných finančních zdrojů, jež získali z dobytého území, ale také z drogového obchodu a materiálního obchodu, jako je například obchod s ropou. Cílem EU je zabránit teroristům v uskutečňování ilegálních akcí a usilovat i o řešení případů soudní cestou. V rámci bodu pronásledování vydala Rada a Evropský parlament nová pravidla v roce 2015. Hned na to komise EU v roce 2016 začala usilovat o zintenzivnění v tomto ohledu. Rada a Evropský parlament se uvedenou skutečností a jejím řešením v současné době intenzivně zabývají.⁶³

⁶² KOMÍNKOVÁ, M. *Protiteroristická politika. Euroskop* [online]. Praha: Vláda České republiky, 2005-2018 [cit. 2018-06-19]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9268/sekce/protiteroristicka-politika/>

⁶³ KOMÍNKOVÁ, M. *Protiteroristická politika. Euroskop* [online]. Praha: Vláda České republiky, 2005-2018 [cit. 2018-06-19]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9268/sekce/protiteroristicka-politika/>

Evropské centrum pro boj proti terorismu

Uvedené centrum je místo, kde mohou státy mnohem intenzivněji sdílet poznatky o terorismu a své postupy řešení. Je tomu tak především u sledování a vyšetřování zahraničních teroristických bojovníků, odhalování nedovoleného obchodu se střelnými zbraněmi a nezákonného financování terorismu. Součinnost států v Evropském centru byla zahájena v lednu roku 2016.⁶⁴

Posílené kontroly na vnějších hranicích

Hranice jsou důležitým teritoriím při vstupu cizinců do země, zejména pro bezpečnost státu. Stanovení pravidel pro přeshraniční pohyb osob by se neměl vůbec podceňovat. Kontrola a evidence lidí v databázích by měla být přísná. Jednat se může o pašování a již zmiňovaný nelegální obchod všech možných druhů. Od drog, zbraní až po přepravu ilegálních přistěhovalců, kteří mohou být zrovna tak zastánci některých teroristických organizací. V tomto případě přijala Rada nařízení, která mění Schengenský hraniční kodex, a posiluje tím hranice o příslušné databáze. Touto databází jsou státy Evropské unie pověřeny přísně a pečlivě kontrolovat všechny osoby procházející přes vnější hranice. Je tomu tak od roku 2017.⁶⁵

Kriminalizace teroristických trestných činů

Prioritní součástí protiteroristické politiky je i právní vymezení a potrestání teroristických činů. Prostřednictvím těchto opatření je zároveň možné dostat pachatele trestného činu před soud. Pojednává zejména o trestných činech, jako je: „podstoupení výcviku k terorismu nebo vycestování za účelem terorismu či organizování nebo usnadňování takových cest.“ Od března 2017 nastolila Rada EU pravidla, která stanoví právní rámec EU v prevenci proti teroristickým útokům a pojednávají o zahraničních teroristických jednotkách. Veškerá jednání proti teroristům a jejich organizovaným

⁶⁴ KOMÍNKOVÁ, M. *Protiteroristická politika. Euroskop* [online]. Praha: Vláda České republiky, 2005-2018 [cit. 2018-06-19]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9268/sekce/protiteroristicka-politika/>

⁶⁵ KOMÍNKOVÁ, M. *Protiteroristická politika. Euroskop* [online]. Praha: Vláda České republiky, 2005-2018 [cit. 2018-06-19]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9268/sekce/protiteroristicka-politika/>

skupinám se opírají o právní vymezení trestné činnosti. Lze předpokládat různorodost právních dokumentů a právních řádů v jednotlivých zemích, což potvrzuje důležité postavení EU. Právě Evropská unie by měla sjednotit nesoulad právních podkladů a formulovat společný postoj i aktivně postupovat v boji proti terorismu a v podpoře preventivních programů.⁶⁶

Údaje jmenné evidence cestujících

Jako součást bodu ochrany jedinců bylo vydáno nařízení, které definuje informace o jmenné evidenci cestujících. Zkratkou také jako PNR (passenger name record). Informace mohou být používány pouze ve vztahu k prevenci, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti. EU zavedla taková pravidla, aby bránila moderním typům terorismu v jeho prosazení.⁶⁷

Zlepšená kontrola palných zbraní

Nástrojem v rukou teroristů jsou zbraně, proto je nesmírně důležité kontrolovat osoby, které se mají stát jejími držiteli, a také prověřovat majitele zbraní. Ve vztahu k těmto kontrolám se musí sledovat i trh a odhalovat černý obchod. Problémem se stávají chybně znehodnocené zbraně, které je možné po odkoupení za nízkou cenu uzpůsobit k palbě, proto se kontrola vztahuje od roku 2017 i na tento druh zboží. Problémem u tohoto tématu je i výroba zbraní. Společnosti, jež se zabývají výrobou a prodejem zbraní, mají jednoznačný cíl, a to finančně profitovat. Vidina vysokého zisku je vede k vytváření podmínek pro vznik teroristických akcí, vede k provokacím, k přesvědčování stoupců k boji. Tato problematika se musí také přísně kontrolovat, nebo zničíme sami sebe.⁶⁸

⁶⁶ KOMÍNKOVÁ, M. *Protiteroristická politika. Euroskop* [online]. Praha: Vláda České republiky, 2005-2018 [cit. 2018-06-19]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9268/sekce/protiteroristicka-politika/>

⁶⁷ KOMÍNKOVÁ, M. *Protiteroristická politika. Euroskop* [online]. Praha: Vláda České republiky, 2005-2018 [cit. 2018-06-19]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9268/sekce/protiteroristicka-politika/>

⁶⁸ KOMÍNKOVÁ, M. *Protiteroristická politika. Euroskop* [online]. Praha: Vláda České republiky, 2005-2018 [cit. 2018-06-19]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9268/sekce/protiteroristicka-politika/>

4.2.2 Instituce EU

„Evropská komise

Bezpečnostní unii v rámci Komise vede Julian King. Problematika terorismu spadá do kompetence také vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federica Mogherini.

Evropský parlament – Výbor pro terorismus

Výboru předsedá francouzská europoslankyně Nathalie Griesbeck. Vedle členských států, Evropské komise, Evropského parlamentu se problematikou terorismu zabývá rovněž protiteroristický koordinátor EU, který zajišťuje koherenci aktivit EU na tomto poli. Od roku 2007 je protiteroristickým koordinátorem EU **Gilles de Kerchove**, jehož úkolem je:

- **koordinovat** činnost Rady EU v boji proti terorismu,
- monitorovat provádění **strategie EU pro boj proti terorismu**.⁶⁹

4.3 Politické a právní nástroje Evropské unie

Nástroje EU jsou zřízené proto, aby dokázaly zabránit radikalizaci teroristických skupin. Fungují také jako prevence před teroristickými útoky, tak aby k napadení vůbec nedošlo nebo jeho následky byly co nejmenší. Zaměřují se ovšem i na situaci během útoku a následně po něm. Zásadní úlohou nástrojů je předcházet terorismu a soustředit se na jeho postupné vymýcení. Jsou také jakýmsi koordinátorem mezi státy EU, protože se soustředí na součinnost a společné postupy členských států. Podstatou je proto základní rozdělení v kapitole na politické a právní nástroje.⁷⁰

⁶⁹ KOMÍNKOVÁ, M. *Protiteroristická politika. Euroskop* [online]. Praha: Vláda České republiky, 2005-2018 [cit. 2018-06-19]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9268/sekce/protiteroristicka-politika/>

⁷⁰ KOMÍNKOVÁ, M. *Protiteroristická politika. Euroskop* [online]. Praha: Vláda České republiky, 2005-2018 [cit. 2018-06-19]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9268/sekce/protiteroristicka-politika/>

4.3.1 Politické nástroje

Politické nástroje se prostřednictvím příslušných orgánů EU soustředí na zdolání pojmu terorismus. Toho dosahují tak, že se zaměřují na vytyčování cílů a na programové úkoly. Nástroje mají podobu strategií, plánů a programů jak s tímto fenoménem bojovat, nebo se mu bránit. Strategie, které těmto nepříjemným záležitostem čelí, schvaluje Rada Evropské unie a její příslušné orgány. „Nemají právní závaznost, ale závaznost politickou.“⁷¹ Mezi politické nástroje EU se řadí:⁷²

1. **„Základní dokumenty** koncepčního (politického) charakteru, kterými jsou zejména:
 - a) Evropská bezpečnostní strategie (2003),
 - b) Strategické směry pro legislativní a operativní plánování pro nadcházející léta v rámci prostoru svobody, bezpečnosti a práva z června 2014 (Strategické směry),
 - c) Evropský program pro bezpečnost (2015-2020) z dubna 2015.

2. **Specifické protiteroristické dokumenty** (nástroje) jedná se o:
 - a) Prohlášení k boji proti terorismu (Madrid, 2004),
 - b) Akční plán EU na boj proti terorismu (2004),
 - c) Prohlášení rady k útokům v Londýně (2005),
 - d) **Strategie EU pro boj proti terorismu** s akčním plánem (2006),
 - e) Strategie EU na boj proti radikalizaci a náboru teroristů s akčním plánem.

3. Zvláštní sektorové dokumenty pro **oblast civilní ochrany**:
 - a) Program solidarity EU (CBRN),
 - b) Ochrana kritické infrastruktury proti terorismu.“⁷³

⁷¹ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016, s. 383.

⁷² PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016, s. 383.

⁷³ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016, s. 384.

Všechny uváděné strategické plány, akční plány, nebo různé programy se primárně orientují na terorismus a redukuje jej. Jak už je čitelné z pouhých názvů těchto dokumentů, jejich soustředění je zaměřené i na ochranu civilistů a infrastruktury, na které mohou být vedeny útoky. Lidé, kteří jsou na nejvyšších pozicích v Evropské unii, mají na svých bedrech velkou zodpovědnost. Tudíž člověk dosazený na tuto pozici nemůže být jen někdo a musí se soustředit na velmi široký okruh působení.

4.3.2 Právní nástroje

Terorismus je organizovaný mezinárodní zločin. Aby se dal na nějakém základě odsoudit, je nutné ho posoudit. Spadá sem například vymezení EU, co je to teroristický skutek a teroristická skupina. Jak již uvádím v kapitole vymezení minimální definice terorismu, přesněji podkapitola MVČR, EU a pojetí definice terorismu. „Přijaté právní nástroje jsou zaměřeny zvláště do oblastí policejní a justiční spolupráce v trestních věcech nebo civilní ochrany a na úsek prevence.“⁷⁴

„Za nejdůležitější právní nástroje EU zaměřené na boj s terorismem, jsou považovány tyto:

- a) Průmská smlouva,
- b) Europol,
- c) Eurojust,
- d) Úmluva EU o právní pomoci ve věcech trestních,
- e) Společné vyšetřovací týmy,
- f) Evropský zatýkáací rozkaz.“⁷⁵

Veškeré právní nástroje spolupracují s členskými státy EU, tak aby bylo snadnější posoudit teroristický trestný skutek prostřednictvím společných postupů. Následně na to organizace jako jsou Eurojust a Europol, nebo postupy jako je například Evropský zatýkáací rozkaz, Úmluva EU o právní pomoci ve věcech trestních apod., napomáhají dostat teroristy před soud a na základě důkazů kriminalizovat tyto činy a zároveň je odsoudit.⁷⁶

⁷⁴ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016, s. 397.

⁷⁵ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016, s. 397.

⁷⁶ PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016, s. 397.

Závěr

V bakalářské práci jsem se v první kapitole soustředil na vymezení minimální definice terorismu. Zvolil jsem variantu výběru několika definic, které následně mezi sebou porovnávám. Mým zjištěním byla určitá shoda v definicích, ale nebyla úplně doslovná. Proto mě napadla myšlenka sjednocení informací a na základě toho jsem vytvořil základní rysy minimální definice. Hned na to jsem představil ještě definici Ministerstva vnitra České republiky, se kterou pracují orgány státní správy a bezpečnostní složky. Tak, aby bylo patrné, že definice nevznikají pouze od různých autorů zaměřených na terorismus, ale že jsou i definice dané státem, na kterých je založené právní posuzování. Jako další uvedený příklad je teroristický skutek a teroristická skupina popsána ze strany Rady Evropské unie, která je posledním bodem vymezení minimální definice.

Druhá část této práce vystihuje typologii terorismu. Rozdělil jsem ji v práci tak, aby bylo očividné, jaký má terorismus rozsah na určitých úrovních, jakým způsobem útočí a kdo je vlastně cílem teroristických útoků. Uvedené rozdělení považuji za základní, které by měl znát skoro každý člověk. Nedílným bodem typologie je formulace kriminálního, patologického a politického terorismu, jež považuji také za dosti známé a důležité typy terorismu. Islamistický terorismus řadím v práci opět do typologie, protože není ničím jiným než dalším druhem terorismu. Sám o sobě je islamistický terorismus tak obsáhlé téma, že by si svou vlastní kapitolu zasloužil. Cílem bylo charakterizovat jej jako globální bezpečnostní hrozbu, včetně jeho projevů. Téma islamistického terorismu je ještě vylíčeno prostřednictvím dvou největších teroristických organizací. Organizace se nazývají Al-Káida a Islámský stát.

Třetí a konečnou částí je práce soustředěna na protiteroristickou politiku EU. Nejdříve jsem se rozhodl pro obecné vysvětlení pojmu protiteroristická politika a následně pro dělení na politické a právní nástroje Evropské unie včetně opatření vůči radikalizaci, což je primární cíl protiteroristické politiky EU. Všechny informace použité v této práci jsem čerpal jak z doporučené literatury, tak dle vlastního výběru a z ověřených elektronických zdrojů. Zpracovány jsou na základě logického uvážení. Tím nabývám názoru, že se v práci objevují přesná fakta, a je tím splněn i cíl uváděný v úvodu bakalářské práce.

Na závěr je nutné podotknout, jak je terorismus velmi široký pojem. Důležité je brát na vědomí všechny jeho znaky, projevy a sebemenší zmínky, pokud mu chceme účinně vzdorovat. Člověk, který se podílí na prevenci terorismu, musí být nesmírně důsledný ve všech ohledech. Na práci mě zaujalo to, že terorismus dosahuje skutečně globálního měřítka, a tak by každá z kapitol této práce mohla být rozpracována v samostatné bakalářské práci. Tímto příkladem bych chtěl vyjádřit obsáhlost, a především závažnost tématu. Je nutné si také uvědomit fakt, že terorismus v jeho aktuální islamistické podobě, dnes představuje globální bezpečnostní hrozbu především pro všechny státy, které nedokáží vůči této hrozbě zajistit nejzákladnější lidské právo, tj. právo na život.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus*. Praha: POLICE HISTORY, 1999, 141s. ISBN 80-902670-1-7
2. EICHLER, Jan. *Terorismus a války na počátku 21. století*. UK v Praze: Karolinum, 2007, 352s. ISBN 978-80-246-1317-8
3. HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005, 339s. ISBN 80-86861-71-6
4. MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005, 480s. ISBN 80-903333-8-9
5. MCCANTS, William. *Islámský stát, Apokalypsa*. Brno: CPress, 2016, 208s. ISBN 978-80-264-1233-5
6. MENDEL, Miloš, *Džihád Islámské koncepce šíření víry*. Brno: Atlantis, 1997, 231s. ISBN 80-7108-151-5
7. PIKNA, B. *Vnitřní bezpečnost v právu a politice Evropské unie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016, 434s. ISBN 978-80-7380-611-8
8. POHLY, Michael, DURÁN, Chálid. *Usáma bin Ládín*. Brno: Jota, 2001, 125s. ISBN 80-7217-153-4
9. SOULEIMANOV, Emil. *Terorismus pokus o porozumění*. Praha: Knižnice Sociologické aktuality, 2010, 345s. ISBN 978-80-7419-038-4

Elektronické zdroje

1. FIALA, Luděk. Al-Káida. *Novinky.cz* [online]. Praha: Borgis, 2013-2018 [cit. 2018-06-07]. Dostupné z: <https://tema.novinky.cz/al-kaida>
2. GANOR, Boaz. *The Definition of Terrorism: A Fundamental Counter-Terrorism Measure*. [online], 2013. [cit. 2018-02-18]. Dostupné z: www.ict.org.il/Article/717/The%20Definition%20of%20Terrorism%20A%20Fundamental%20Counter-Terrorism%20Measure.
3. KOMÍNKOVÁ, Magda. *Protiteroristická politika. Euroskop* [online]. Praha: Vláda České republiky, 2005-2018 [cit. 2018-06-16]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9268/sekce/protiteroristicka-politika/>
4. Ministerstvo vnitra, *ČR dokumenty terorismus* [online]. Odbor bezpečnostní politiky, 2009,[cit. 2018-02-20]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>
5. Ministerstvo vnitra, *ČR dokumenty terorismus* [online]. Odbor bezpečnostní politiky, 2009,[cit. 2018-06-16]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/typologie-terorismu.aspx>
6. *Maastrichtská smlouva*. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-2018 [cit. 2018-06-16]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Maastrichtsk%C3%A1_smlouva
7. NOVINKY. *Islámský stát. Novinky.cz* [online]. Praha: Borgis, 2013-2018 [cit. 2018-06-13]. Dostupné z: <https://tema.novinky.cz/islamsky-stat-is->
8. Terorismus. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-2018 [cit. 2018-02-18]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Terorismus>

9. *Tři pilíře Evropské unie*. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-2018 [cit. 2018-06-16]. Dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/T%C5%99i_pil%C3%AD%C5%99e_Evropsk%C3%A9_unie

Seznam zkratek

ETA- Euskadi Ta Askatasuna (baskická separatistická teroristická organizace)

EU- Evropská unie

IRA- Irská republikánská armáda

ISIL- Islámský stát v Iráku a Levantě

ISIS- Islámský stát v Iráku a Sýrii

MVČR- Ministerstvo vnitra České republiky

OSN- Organizace spojených národů

SRN- Spolková republika Německo

USA- United States of America (Spojené státy americké)

USS- United States Ship (loď Spojených států)

Seznam tabulek a grafů

Tabulka č. 1 Politický terorismus str. 21